

Chambre des Représentants.

SÉANCE DU 26 FÉVRIER 1913.

Proposition de loi sur les conventions collectives de travail.

DÉVELOPPEMENTS.

MESSIEURS,

Le dépôt, par un honorable collègue, M. Albert Devèze, d'une proposition de loi sur le contrat collectif de travail ⁽¹⁾ appelle tout naturellement l'attention sur l'avant-projet de loi formulé, après une consciencieuse étude, par le Conseil supérieur du travail, relativement aux conventions collectives de travail.

L'étude susdite, demandée au Conseil du travail par M. le Ministre de l'Industrie et du Travail, date de 1911. Elle est rapportée dans les *Annales du Conseil supérieur du travail*, onzième session.

Signalons-y, à côté de documents relatifs au contrat collectif de travail en France, en Suède, en Suisse (canton de Genève) et en Hollande, l'intéressant rapport présenté par M. Victor Brants et le compte rendu analytique des discussions qui ont eu lieu au sein du Conseil du travail.

C'est dans ces documents et travaux — que le Bureau pourra, si la Chambre le désire, distribuer à tous les membres — que se trouve la justification complète de l'avant-projet adopté par le Conseil du travail.

Désireux de mettre la Chambre en mesure d'étudier la question des conventions collectives du travail dans toute son ampleur, nous déposons,

(1) N° 121, séance du 31 janvier 1913.

sous forme de proposition de loi et sans y changer un mot, l'avant-projet formulé par le Conseil du travail, en exprimant le vœu que cet avant-projet soit examiné en même temps que la proposition de loi de l'honorable M. Devèze.

VERHAEGEN.

**Proposition de loi sur les conventions
collectives de travail.**

**Voorstel van wet op de collectieve
arbeidsovereenkomsten.**

ARTICLE PREMIER.

On entend par convention collective de travail, celle par laquelle des travailleurs groupés règlent avec un chef d'entreprise ou avec des chefs d'entreprise groupés, les clauses et conditions auxquelles devront se conformer les contrats de travail individuels à conclure par chacun des adhérents.

ARTIKEL 1.

Onder collectieve arbeidsovereenkomst wordt verstaan eene overeenkomst waarbij arbeiders met een hoofd van onderneming of met vereenigde hoofden van onderneming de bedingen en voorwaarden regelen, waarnaar de door elken toetredende te sluiten persoonlijke arbeidsovereenkomst moet geschikt worden.

ART. 2.

Sont réputés adhérents à la convention collective de travail :

a) Les chefs d'entreprise et les travailleurs qui ont donné individuellement, par écrit, mandat spécial pour traiter en leur nom ;

b) Ceux qui, au moment où la convention est passée, sont membres d'une union professionnelle reconnue ou de tout autre groupement ayant l'individualité juridique, partie à cette convention, si dans le délai de trois jours francs, à dater du dépôt prévu à l'article 5, ils ne se sont pas retirés du groupement ou de l'union par une démission de bonne foi et notifiée au greffe où le dépôt a été effectué ;

c) Ceux qui, postérieurement au dépôt de la convention, entrent dans une union ou un groupement du même genre participant ou adhérent à la convention collective.

ART. 2.

Worden geacht tot de collectieve arbeidsovereenkomst toe te treden :

a) De hoofden van onderneming en de arbeiders die persoonlijk, bij geschrift, bijzondere opdracht hebben gegeven om in hun naam te onderhandelen ;

b) Zij die, op het tijdstip waarop de overeenkomst werd aangegaan, lid zijn van eene erkende beroepsvereniging of van elke andere rechtspersoonlijkheid bezittende groep, partij bij deze overeenkomst, indien zij, binnen drie volle dagen, te rekenen van de bij artikel 5 voorziene neerlegging, niet uit de groep of de beroepsvereniging zijn getreden ten gevolge van ontslag, te goeder trouwe genomen en beteekend aan de griffie waar de neerlegging werd gedaan ;

c) Zij die, na de neerlegging van de overeenkomst, lid worden van eene soortgelijke vereniging of groep, deelnemende aan de collectieve arbeidsovereenkomst of tot deze toetredende.

ART. 3.

Sont réputées personnes juridiques ayant qualité pour conclure des conventions collectives de travail et y donner les suites prévues par la présente loi :

a) Toute union ou fédération professionnelle reconnue ;

b) Tout groupement qui aura déposé au greffe du Conseil des prud'hommes ses statuts contenant les mentions prévues par la présente loi, ainsi que la liste de ses membres, homologuée par les membres de son bureau.

ART. 4.

Nonobstant toute stipulation contraire, la convention collective de travail régit, dans les limites qu'elle prévoit, tous les contrats de travail et les règlements d'ateliers avenus entre les parties contractantes ou entre les membres des associations signataires.

Les dispositions dérogatoires sont nulles et remplacées de plein droit par les dispositions correspondantes de la convention collective.

La convention collective est également applicable à tous les contrats de travail conclus par une partie obligée avec un tiers étranger.

Dans ce cas, le contrat de travail qui contient une disposition dérogatoire est résiliable sans préavis.

ART. 5.

La convention collective est faite par écrit.

Un exemplaire signé par les parties contractantes ou leurs mandataires est déposé au greffe du Conseil de pru-

ART. 3.

Worden geacht rechtspersonen te zijn, bevoegd om collectieve arbeidsovereenkomsten te sluiten en er de bij deze wet voorziene gevolgen aan te geven :

a) Elke erkende beroepsvereniging of -bond ;

b) Elke groep, die ter griffie van den Werkrechtssraad hare statuten heeft neergelegd, behelzende de bij deze wet voorziene bepalingen, alsmede de lijst harer leden, door de bestuursleden zelf goedgekeurd.

ART. 4.

Ondanks elk daarmede strijdig beding, beheerscht de collectieve arbeidsovereenkomst, binnen de daarin omschreven grenzen, al de arbeidsovereenkomsten en de werkplaatsverordeningen, onder de overeenkomende partijen of onder de leden der onderteekenende vereenigingen getroffen.

Afwijkende bedingen zijn nietig en worden van rechtswege vervangen door de daarmede in verband staande bepalingen der collectieve arbeidsovereenkomst.

De collectieve arbeidsovereenkomst is eveneens toepasselijk op al de arbeidsovereenkomsten, door een reeds verbonden partij getroffen met een nog niet verbonden persoon.

In dat geval, kan de arbeidsovereenkomst, welke een afwijkend beding bevat, worden verbroken zonder dat ze vooraf worde opgezegd.

ART. 5.

De collectieve arbeidsovereenkomst wordt schriftelijk aangegaan.

Een exemplaar, door de overeenkomende partijen of hunne gevolmachtigden onderteekend, wordt neergelegd ter

d'hommes dans le ressort duquel se trouve le siège des associations contractantes.

ART. 6.

La convention collective n'est valable que si les représentants des associations ont un mandat statutaire ou un mandat spécial donné par l'assemblée générale. Toutefois les statuts peuvent stipuler que la convention n'aura force obligatoire vis-à-vis des membres qu'après ratification par l'assemblée générale.

Les statuts déterminent la majorité des voix requises pour la validité de la délégation ou de la ratification.

ART. 7.

La convention mentionne éventuellement le terme de sa durée, le mode suivant lequel elle prend fin, le terme de préavis, lequel ne peut être inférieur à deux mois, le mode de prolongation de la durée, la procédure de la modification ou de renouvellement, les localités, les branches d'industries et les catégories d'ouvriers auxquelles elle s'applique; toutefois, la durée, si elle est stipulée, ne pourra être supérieure à trois ans. Si la convention est renouvelée par tacite reconduction, la durée nouvelle sera d'un an.

ART. 8.

Les associations contractantes sont tenues de veiller à l'exécution loyale des conventions collectives; elles prennent notamment contre leurs membres récalcitrants toutes les mesures disciplinaires

griffie van den Werkrechtersraad binnen wiens gebied de zetel van de overeenkomende vereenigingen is gevestigd.

ART. 6.

De collectieve overeenkomst is dan alleen geldig, wanneer de vertegenwoordigers der vereenigingen zijn gemachtigd krachtens de statuten, ofwel eene bijzondere opdracht hebben gekregen van de algemeene vergadering. De statuten kunnen evenwel bedingen, dat de overeenkomst eerst verbindend zal zijn voor de leden, wanneer de algemeene vergadering die heeft bekrachtigd.

De statuten bepalen welke meerderheid van stemmen wordt vereischt voor de geldigheid van de opdracht of van de bekrachtiging.

ART. 7.

In de overeenkomst moet eventueel worden bepaald haar geldigheidsduur, de wijze waarop zij eindigt, de opzeggingstermijn, — dieniet korter mag zijn dan twee maanden, — de wijze waarop de geldigheidsduur kan worden verlengd, de vormvereischen tot wijziging of hernieuwing ervan, de gemeenten, de bedrijfstakken, alsmede de arbeidersgroepen waarop zij toepasselijk is; de geldigheidsduur mag echter drie jaar niet overschrijden. Wordt hij bij stilzwijgende vernieuwing voortgezet, dan is de nieuwe geldigheidsduur één jaar.

ART. 8.

De overeenkomende vereenigingen zijn gehouden te zorgen voor de eerlijke uitvoering der collectieve overeenkomsten; zij nemen, onder meer, tegen hunne weerspannige leden al de

prévues par leurs statuts et répondent de l'inexécution dans les cas et dans la mesure déterminés par ces conventions.

ART. 9.

Si un membre se retire de l'association contractante, il reste soumis, pendant toute la durée de la convention collective, aux obligations nées de celle-ci.

L'association ne peut, le cas échéant, réclamer du membre sortant que la cotisation échue et la cotisation courante, sauf le droit de réclamer de lui des dommages-intérêts du chef d'infraction à la convention collective, dans les limites prévues par les statuts.

Toute disposition contraire est nulle.

ART. 10.

Les statuts mentionnent les sanctions que l'association est tenue d'édicter pour l'observation de la convention collective de travail. Ils indiquent notamment l'indemnité qu'elle sera fondée de réclamer des membres qui auront contrevenu aux obligations nées de la convention collective.

L'association peut poursuivre l'exécution de ces sanctions devant le Conseil de prud'hommes.

ART. 11.

L'union professionnelle ou l'association légale qui ont consenti des conventions collectives n'ont pas, par ce fait, à répondre de la violation par leurs membres individuels des contrats de travail

door de statuten voorgeschreven tuchtmaatregelen en zijn aansprakelijk voor de niet-uitvoering in de gevallen en in de mate, door die overeenkomsten bepaald.

ART. 9.

Treedt een lid uit de overeenkomende vereeniging, zoo blijft dit lid gedurende den ganschen geldigheidsduur der collectieve overeenkomst onderworpen aan de daaruit voortvloeiende verbintenissen.

De vereeniging kan, bij voorkomend geval, van het uittredend lid slechts de vervallen en de loopende bijdrage vorderen, behoudens het recht, schade-loosstelling van dat lid te eischen wegens inbreuk op de collectieve overeenkomst, binnen de bij de statuten voorziene grenzen.

Elk daarmede strijdig beding is nietig.

ART. 10.

De statuten vermelden de strafbepalingen welke de vereeniging gehouden is uit te vaardigen tot naleving van de collectieve overeenkomst. Zij duiden, onder meer, de vergoeding aan waarop zij aanspraak kan maken tegenover de leden die de verbintenissen, uit de collectieve arbeidsovereenkomst geboren, niet mochten nageleefd hebben.

De vereeniging kan de uitvoering van die strafbepalingen voor den Werk-rechtersraad vervolgen.

ART. 11.

De beroepsvereeniging of de wettige vereeniging, die collectieve arbeidsovereenkomsten hebben aangegaan, zijn uit dien hoofde niet aansprakelijk voor het niet nakomen, door hunne indivi-

auxquels les conventions collectives sont incorporées.

Elles ne peuvent être garantes de l'exécution des contrats individuels de travail qu'en vertu de stipulations formelles.

ART. 12.

En l'absence d'autres stipulations, au cas d'inexécution de la convention collective, la partie en faute peut être condamnée à des dommages-intérêts. Ceux-ci ne pourront dépasser 25 francs par travailleur membre de l'association contractante.

Les dispositions contractuelles concernant le montant des dommages-intérêts doivent être les mêmes pour les deux parties; à défaut d'égalité, le chiffre le plus élevé est applicable.

Toute association contractante a le droit de prendre son recours contre ceux de ses membres qui ont engagé sa responsabilité.

ART. 13.

Si, pour la sécurité de ces engagements, un cautionnement est constitué, le montant en sera versé entre les mains d'un tiers choisi de commun accord, ou, à défaut d'accord, à la Caisse générale d'épargne et de retraite.

ART. 14.

L'union professionnelle ou l'association légale peut ester en justice, soit en demandant, soit en défendant pour la défense des droits individuels que ses membres tiennent de l'incorporation des conventions collectives à leurs con-

duee leden, van arbeidsovereenkomsten waarin de collectieve arbeidsovereenkomsten zijn opgenomen.

Zij kunnen niet instaan voor de uitvoering van de persoonlijke arbeidsovereenkomsten, tenzij krachtens uitdrukkelijke bepalingen.

ART. 12.

Bij ontstentenis van andere bepalingen, kan, ingeval van niet-naleving der collectieve overeenkomst, de nalatige partij worden veroordeeld tot schadeloosstelling. Deze mag niet hooger gaan dan 25 frank per arbeider, lid van de overeenkomst sluitende vereniging.

De bedingen omtrent het bedrag van de schadeloosstelling moeten dezelfde zijn voor beide partijen; is geene gelijke schadeloosstelling bedongen, dan geldt het hoogste bedrag.

Elke overeenkomst sluitende vereeniging kan haar verhaal nemen op diegenen harer leden welke haar aansprakelijk hebben gemaakt.

ART. 13.

Indien, ter wille van de naleving dier verbintenissen, een borgtocht is gesteld, wordt het bedrag ervan toevertrouwd aan een bij onderling akkoord gekozen derden persoon, of, indien zij het niet eens zijn, gestort in de Spaar- en Lijfrentekas.

ART. 14.

De beroepsvereniging of de wettige vereeniging kan in rechten optreden, hetzij als eischeres, hetzij als verweester, tot verdediging van de persoonlijke rechten welke hare leden bezitten ten gevolge van de opneming der

trats de travail, sans préjudice au droit de ces membres d'agir directement, de se joindre à l'action ou d'intervenir dans l'instance.

ART. 15.

La convention collective constituera un conseil de conciliation composé en nombre égal de délégués désignés par chacune des parties. Ce conseil est chargé de l'interprétation des conventions et, éventuellement, de leur modification ou renouvellement.

ART. 16.

La convention collective règle le mode suivant lequel seront déferés au conseil de conciliation les différends y relatifs qui pourraient naître entre les parties contractantes. Celles-ci seront tenues de se soumettre aux dispositions arrêtées de commun accord par tous les membres de ce conseil.

Les parties pourront convenir qu'à défaut d'entente entre les membres du conseil, un tiers arbitre les départagera et statuera définitivement sur le différend. Cet arbitre sera désigné par les parties avant toute délibération.

ART. 17.

Avant le 1er mars de chaque année, les associations contractantes adressent à l'Office du travail, pour être publié dans la *Revue du travail*, un tableau complet des conventions collectives conclues à leur intervention, renouvelées ou expirées pendant l'année écoulée ;

collectieve overeenkomsten in hunne arbeidsovereenkomsten, onverminderd het recht, voor die leden, rechtstreeks op te treden, zich bij het geding aan te sluiten of daarin tusschen te komen.

ART. 15.

De collectieve overeenkomst zorgt voor de oprichting van een verzoeningsraad, samengesteld uit afgevaardigden waarvan elke der partijen de helft aanwijst. Deze raad is belast met de verklaring der overeenkomsten en, bij voorkomend geval, met dezer wijziging of hernieuwing.

ART. 16.

De collectieve overeenkomst regelt de wijze op welke de geschillen, die daarop betrekking hebben en tusschen de contracteerende partijen mochten oprijzen, voor den verzoeningsraad worden gebracht. Partijen zijn verplicht zich te onderwerpen aan de maatregelen, in gemeen overleg door al de leden van dien raad genomen.

Partijen mogen overeenkomen dat, wanneer de leden van den raad het niet eens zijn, een opperscheidsman tusschen hen beslist en onherroepelijk uitspraak doet over het geschil. Deze scheidsman wordt door partijen vóór alle beraadslaging aangewezen.

ART. 17.

Vóór 1 Maart van elk jaar moeten de contracteerende vereenigingen, ter opname in het *Arbeidsblad*, aan het « Arbeidsambt » eene volledige lijst sturen van de collectieve arbeidsovereenkomsten, door hare bemiddeling gesloten, hernieuwd of geëindigd gedurende het

elles y joignent une copie certifiée de chaque contrat, le nombre des ouvriers ou employés et des patrons y intéressés, ainsi que le relevé des affaires jugées par les institutions mixtes de conciliation ou d'arbitrage et par les Conseils de prud'hommes, à propos de ces conventions.

afgeloopen jaar; zij moeten er bijvoegen een voor echt verklaard afschrift van elke overeenkomst, het aantal van de daarin betrokken werklieden of bedienden en patroons, alsmede de opgave van de zaken, naar aanleiding van die overeenkomsten beslecht door de gemengde verzoenings- of scheidsrechterlijke instellingen en door de Werkrechtssraden.

VERHAEGEN.

Kamer der Volksvertegenwoordigers.

VERGADERING VAN 26 FEBRUARI 1913.

Voorstel van wet op de collectieve arbeidsovereenkomsten.

TOELICHTING.

MIJNE HEEREN,

Een achtbaar medelid, de heer Albert Devèze, heeft een wetsvoorstel ingediend betreffende de gemeenschappelijke arbeidsovereenkomst ⁽¹⁾. Dit vestigt natuurlijk de aandacht op het voorontwerp van wet, na eene nauwkeurige studie door den Hoogeren Arbeidsraad bewerkt in zake van collectieve arbeidsovereenkomsten.

Bovengemelde studie geschiedde in 1911, op verzoek van den Minister van Nijverheid en Arbeid aan den Arbeidsraad. Daarover werd verslag uitgebracht in de *Annales du Conseil supérieur du Travail*, elfde zittingsjaar.

Benevens stukken aangaande de collectieve arbeidsovereenkomst in Frankrijk, in Zweden, in Zwitserland (kanton Genève) en in Nederland, zullen wij daarin wijzen op het belangwekkend verslag van den heer Victor Brants en op het beknopt verslag van de beraadslaging in den Arbeidsraad.

In die stukken en werken — welke het Bureau, zoo de Kamer het wenscht, aan al de leden kan doen ronddeelen — wordt het voorontwerp van den Arbeidsraad volkomen gerechtvaardigd.

Verlangende dat de Kamer de quaestie der collectieve arbeidsovereen-

⁽¹⁾ N° 121, vergadering van 31 Januari 1913.

komsten in al haren omvang kunne onderzoeken, hebben wij de eer het voorontwerp van den Arbeidsraad als wetsvoorstel in te dienen, zonder daarin eenige wijziging te brengen, tevens den wensch uitdrukkende dat het worde onderzocht te gelijker tijd als het wetsvoorstel van den achtbaren heer Devèze.

VERHAEGEN.

**Proposition de loi sur les conventions
collectives de travail.**

ARTICLE PREMIER.

On entend par convention collective de travail, celle par laquelle des travailleurs groupés règlent avec un chef d'entreprise ou avec des chefs d'entreprise groupés, les clauses et conditions auxquelles devront se conformer les contrats de travail individuels à conclure par chacun des adhérents.

ART. 2.

Sont réputés adhérents à la convention collective de travail :

a) Les chefs d'entreprise et les travailleurs qui ont donné individuellement, par écrit, mandat spécial pour traiter en leur nom ;

b) Ceux qui, au moment où la convention est passée, sont membres d'une union professionnelle reconnue ou de tout autre groupement ayant l'individualité juridique, partie à cette convention, si dans le délai de trois jours francs, à dater du dépôt prévu à l'article 5, ils ne se sont pas retirés du groupement ou de l'union par une démission de bonne foi et notifiée au greffe où le dépôt a été effectué ;

c) Ceux qui, postérieurement au dépôt de la convention, entrent dans une union ou un groupement du même genre participant ou adhérent à la convention collective.

**Voorstel van wet op de collectieve
arbeidsovereenkomsten.**

ARTIKEL 1.

Onder collectieve arbeidsovereenkomst wordt verstaan eene overeenkomst waarbij arbeiders met een hoofd van onderneming of met vereenigde hoofden van onderneming de bedingen en voorwaarden regelen, waarnaar de door elken toetredende te sluiten persoonlijke arbeidsovereenkomst moet geschikt worden.

ART. 2.

Worden geacht tot de collectieve arbeidsovereenkomst toe te treden :

a) De hoofden van onderneming en de arbeiders die persoonlijk, bij geschrift, bijzondere opdracht hebben gegeven om in hun naam te onderhandelen ;

b) Zij die, op het tijdstip waarop de overeenkomst werd aangegaan, lid zijn van eene erkende beroepsvereniging of van elke andere rechtspersoonlijkheid bezittende groep, partij bij deze overeenkomst, indien zij, binnen drie volle dagen, te rekenen van de bij artikel 5 voorziene neerlegging, niet uit de groep of de beroepsvereniging zijn getreden ten gevolge van ontslag, te goeder trouwe genomen en beteekend aan de griffie waar de neerlegging werd gedaan ;

c) Zij die, na de neerlegging van de overeenkomst, lid worden van eene soortgelijke vereniging of groep, deelnemende aan de collectieve arbeidsovereenkomst of tot deze toetredende.

ART. 3.

Sont réputées personnes juridiques ayant qualité pour conclure des conventions collectives de travail et y donner les suites prévues par la présente loi :

a) Toute union ou fédération professionnelle reconnue ;

b) Tout groupement qui aura déposé au greffe du Conseil des prud'hommes ses statuts contenant les mentions prévues par la présente loi, ainsi que la liste de ses membres, homologuée par les membres de son bureau.

ART. 4.

Nonobstant toute stipulation contraire, la convention collective de travail régit, dans les limites qu'elle prévoit, tous les contrats de travail et les règlements d'ateliers venus entre les parties contractantes ou entre les membres des associations signataires.

Les dispositions dérogatoires sont nulles et remplacées de plein droit par les dispositions correspondantes de la convention collective.

La convention collective est également applicable à tous les contrats de travail conclus par une partie obligée avec un tiers étranger.

Dans ce cas, le contrat de travail qui contient une disposition dérogatoire est résiliable sans préavis.

ART. 5.

La convention collective est faite par écrit.

Un exemplaire signé par les parties contractantes ou leurs mandataires est déposé au greffe du Conseil de pru-

ART. 3.

Worden geacht rechtspersonen te zijn, bevoegd om collectieve arbeidsovereenkomsten te sluiten en er de bij deze wet voorziene gevolgen aan te geven :

a) Elke erkende beroepsvereniging of -bond ;

b) Elke groep, die ter griffie van den Werkrechtensraad hare statuten heeft neergelegd, behelzende de bij deze wet voorziene bepalingen, alsmede de lijst harer leden, door de bestuursleden zelf goedgekeurd.

ART. 4.

Ondanks elk daarmede strijdig beding, beheerscht de collectieve arbeidsovereenkomst, binnen de daarin omschreven grenzen, al de arbeidsovereenkomsten en de werkplaatsverordeningen, onder de overeenkomende partijen of onder de leden der onderteekenende vereenigingen getroffen.

Afwijkende bedingen zijn nietig en worden van rechtswege vervangen door de daarmede in verband staande bepalingen der collectieve arbeidsovereenkomst.

De collectieve arbeidsovereenkomst is eveneens toepasselijk op al de arbeidsovereenkomsten, door een reeds verbonden partij getroffen met een nog niet verbonden persoon.

In dat geval, kan de arbeidsovereenkomst, welke een afwijkend beding bevat, worden verbroken zonder dat ze vooraf worde opgezegd.

ART. 5.

De collectieve arbeidsovereenkomst wordt schriftelijk aangegaan.

Een exemplaar, door de overeenkomende partijen of hunne gevolmachtigden onderteekend, wordt neergelegd ter

d'hommes dans le ressort duquel se trouve le siège des associations contractantes.

ART. 6.

La convention collective n'est valable que si les représentants des associations ont un mandat statutaire ou un mandat spécial donné par l'assemblée générale. Toutefois les statuts peuvent stipuler que la convention n'aura force obligatoire vis-à-vis des membres qu'après ratification par l'assemblée générale.

Les statuts déterminent la majorité des voix requises pour la validité de la délégation ou de la ratification.

ART. 7.

La convention mentionne éventuellement le terme de sa durée, le mode suivant lequel elle prend fin, le terme de préavis, lequel ne peut être inférieur à deux mois, le mode de prolongation de la durée, la procédure de la modification ou de renouvellement, les localités, les branches d'industries et les catégories d'ouvriers auxquelles elle s'applique; toutefois, la durée, si elle est stipulée, ne pourra être supérieure à trois ans. Si la convention est renouvelée par tacite reconduction, la durée nouvelle sera d'un an.

ART. 8.

Les associations contractantes sont tenues de veiller à l'exécution loyale des conventions collectives; elles prennent notamment contre leurs membres récalcitrants toutes les mesures disciplinaires

griffie van den Werkrechersraad binnen wiens gebied de zetel van de overeenkomende vereenigingen is gevestigd.

ART. 6.

De collectieve overeenkomst is dan alleen geldig, wanneer de vertegenwoordigers der vereenigingen zijn gemachtigd krachtens de statuten, ofwel eene bijzondere opdracht hebben gekregen van de algemeene vergadering. De statuten kunnen evenwel bedingen, dat de overeenkomst eerst verbindend zal zijn voor de leden, wanneer de algemeene vergadering die heeft bekrachtigd.

De statuten bepalen welke meerderheid van stemmen wordt vereischt voor de geldigheid van de opdracht of van de bekrachtiging.

ART. 7.

In de overeenkomst moet eventueel worden bepaald haar geldigheidsduur, de wijze waarop zij eindigt, de opzeggingstermijn, — die niet korter mag zijn dan twee maanden, — de wijze waarop de geldigheidsduur kan worden verlengd, de vormvereischen tot wijziging of hernieuwing ervan, de gemeenten, de bedrijfstakken, alsmede de arbeidersgroepen waarop zij toepasselijk is; de geldigheidsduur mag echter drie jaar niet overschrijden. Wordt hij bij stilzwijgende vernieuwing voortgezet, dan is de nieuwe geldigheidsduur één jaar.

ART. 8.

De overeenkomende vereenigingen zijn gehouden te zorgen voor de eerlijke uitvoering der collectieve overeenkomsten; zij nemen, onder meer, tegen hunne weerspannige leden al de

prévues par leurs statuts et répondent de l'inexécution dans les cas et dans la mesure déterminés par ces conventions.

ART. 9.

Si un membre se retire de l'association contractante, il reste soumis, pendant toute la durée de la convention collective, aux obligations nées de celle-ci.

L'association ne peut, le cas échéant, réclamer du membre sortant que la cotisation échue et la cotisation courante, sauf le droit de réclamer de lui des dommages-intérêts du chef d'infraction à la convention collective, dans les limites prévues par les statuts.

Toute disposition contraire est nulle.

ART. 10.

Les statuts mentionnent les sanctions que l'association est tenue d'édicter pour l'observation de la convention collective de travail. Ils indiquent notamment l'indemnité qu'elle sera fondée de réclamer des membres qui auront contrevenu aux obligations nées de la convention collective.

L'association peut poursuivre l'exécution de ces sanctions devant le Conseil de prud'hommes.

ART. 11.

L'union professionnelle ou l'association légale qui ont consenti des conventions collectives n'ont pas, par ce fait, à répondre de la violation par leurs membres individuels des contrats de travail

door de statuten voorgeschreven tuchtmaatregelen en zijn aansprakelijk voor de niet-uitvoering in de gevallen en in de mate, door die overeenkomsten bepaald.

ART. 9.

Treedt een lid uit de overeenkomende vereeniging, zoo blijft dit lid gedurende den ganschen geldigheidsduur der collectieve overeenkomst onderworpen aan de daaruit voortvloeiende verbintenissen.

De vereeniging kan, bij voorkomend geval, van het uittredend lid slechts de vervallen en de loopende bijdrage vorderen, behoudens het recht, schade-loosstelling van dat lid te eischen wegens inbreuk op de collectieve overeenkomst, binnen de bij de statuten voorziene grenzen.

Elk daarmede strijdig beding is nietig.

ART. 10.

De statuten vermelden de strafbepalingen welke de vereeniging gehouden is uit te vaardigen tot naleving van de collectieve overeenkomst. Zij duiden, onder meer, de vergoeding aan waarop zij aanspraak kan maken tegenover de leden die de verbintenissen, uit de collectieve arbeidsovereenkomst geboren, niet mochten nageleefd hebben.

De vereeniging kan de uitvoering van die strafbepalingen voor den Werk-rechtersraad vervolgen.

ART. 11.

De beroepsvereeniging of de wettige vereeniging, die collectieve arbeidsovereenkomsten hebben aangegaan, zijn uit dien hoofde niet aansprakelijk voor het niet nakomen, door hunne indivi-

auxquels les conventions collectives sont incorporées.

Elles ne peuvent être garantes de l'exécution des contrats individuels de travail qu'en vertu de stipulations formelles.

ART. 12.

En l'absence d'autres stipulations, au cas d'inexécution de la convention collective, la partie en faute peut être condamnée à des dommages-intérêts. Ceux-ci ne pourront dépasser 25 francs par travailleur membre de l'association contractante.

Les dispositions contractuelles concernant le montant des dommages-intérêts doivent être les mêmes pour les deux parties; à défaut d'égalité, le chiffre le plus élevé est applicable.

Toute association contractante a le droit de prendre son recours contre ceux de ses membres qui ont engagé sa responsabilité.

ART. 13.

Si, pour la sécurité de ces engagements, un cautionnement est constitué, le montant en sera versé entre les mains d'un tiers choisi de commun accord, ou, à défaut d'accord, à la Caisse générale d'épargne et de retraite.

ART. 14.

L'union professionnelle ou l'association légale peut ester en justice, soit en demandant, soit en défendant pour la défense des droits individuels que ses membres tiennent de l'incorporation des conventions collectives à leurs con-

dueele leden, van arbeidsovereenkomsten waarin de collectieve arbeidsovereenkomsten zijn opgenomen.

Zij kunnen niet instaan voor de uitvoering van de persoonlijke arbeidsovereenkomsten, tenzij krachtens uitdrukkelijke bepalingen.

ART. 12.

Bij ontstentenis van andere bepalingen, kan, ingeval van niet-naleving der collectieve overeenkomst, de nalatige partij worden veroordeeld tot schadeloosstelling. Deze mag niet hooger gaan dan 25 frank per arbeider, lid van de overeenkomst sluitende vereniging.

De bedingen omtrent het bedrag van de schadeloosstelling moeten dezelfde zijn voor beide partijen; is geene gelijke schadeloosstelling bedongen, dan geldt het hoogste bedrag.

Elke overeenkomst sluitende vereniging kan haar verhaal nemen op diegenen harer leden welke haar aansprakelijk hebben gemaakt.

ART. 13.

Indien, ter wille van de naleving dier verbintenissen, een borgtocht is gesteld, wordt het bedrag ervan toevertrouwd aan een bij onderling akkoord gekozen derden persoon, of, indien zij het niet eens zijn, gestort in de Spaar- en Lijfrentekas.

ART. 14.

De beroepsvereniging of de wettige vereniging kan in rechten optreden, hetzij als eischeres, hetzij als verweester, tot verdediging van de persoonlijke rechten welke hare leden bezitten ten gevolge van de opneming der

trats de travail, sans préjudice au droit de ces membres d'agir directement, de se joindre à l'action ou d'intervenir dans l'instance.

ART. 15.

La convention collective constituera un conseil de conciliation composé en nombre égal de délégués désignés par chacune des parties. Ce conseil est chargé de l'interprétation des conventions et, éventuellement, de leur modification ou renouvellement.

ART. 16.

La convention collective règle le mode suivant lequel seront déférés au conseil de conciliation les différends y relatifs qui pourraient naître entre les parties contractantes. Celles-ci seront tenues de se soumettre aux dispositions arrêtées de commun accord par tous les membres de ce conseil.

Les parties pourront convenir qu'à défaut d'entente entre les membres du conseil, un tiers arbitre les départagera et statuera définitivement sur le différend. Cet arbitre sera désigné par les parties avant toute délibération.

ART. 17.

Avant le 1er mars de chaque année, les associations contractantes adressent à l'Office du travail, pour être publié dans la *Revue du travail*, un tableau complet des conventions collectives conclues à leur intervention, renouvelées ou expirées pendant l'année écoulée;

collectieve overeenkomsten in hunne arbeidsovereenkomsten, onverminderd het recht, voor die leden, rechtstreeks op te treden, zich bij het geding aan te sluiten of daarin tusschen te komen.

ART. 15.

De collectieve overeenkomst zorgt voor de oprichting van een verzoeningsraad, samengesteld uit afgevaardigden waarvan elke der partijen de helft aanwijst. Deze raad is belast met de verklaring der overeenkomsten en, bij voorkomend geval, met dezer wijziging of hernieuwing.

ART. 16.

De collectieve overeenkomst regelt de wijze op welke de geschillen, die daarop betrekking hebben en tusschen de contracteerende partijen mochten oprijzen, voor den verzoeningsraad worden gebracht. Partijen zijn verplicht zich te onderwerpen aan de maatregelen, in gemeen overleg door al de leden van dien raad genomen.

Partijen mogen overeenkomen dat, wanneer de leden van den raad het niet eens zijn, een opperscheidsman tusschen hen beslist en onherroepelijk uitspraak doet over het geschil. Deze scheidsman wordt door partijen vóór alle beraadslaging aangewezen.

ART. 17.

Vóór 1 Maart van elk jaar moeten de contracteerende vereenigingen, ter opname in het *Arbeidsblad*, aan het « Arbeidsambt » eene volledige lijst sturen van de collectieve arbeidsovereenkomsten, door hare bemiddeling gesloten, hernieuwd of geëindigd gedurende het

elles y joignent une copie certifiée de chaque contrat, le nombre des ouvriers ou employés et des patrons y intéressés, ainsi que le relevé des affaires jugées par les institutions mixtes de conciliation ou d'arbitrage et par les Conseils de prud'hommes, à propos de ces conventions.

afgeloopen jaar; zij moeten er bijvoegen een voor echt verklaard afschrift van elke overeenkomst, het aantal van de daarin betrokken werklieden of bedienden en patroons, alsmede de opgave van de zaken, naar aanleiding van die overeenkomsten beslecht door de gemengde verzoenings- of scheidsrechterlijke instellingen en door de Werkrechtssraden.

VERHAEGEN.
